

Lokal læreplan i faget Utdanningsvalg - F21

Formål med faget

Faget utdanningsvalg skal bidra til at elevene oppnår kompetanse i å treffe karrierevalg som er basert på elevenes ønsker og forutsetninger. Faget skal bidra til å gi elevene en forståelse for betydningen av utdanning, arbeidsdeltakelse og livslang læring. Faget skal gi kunnskaper om hva forskjellige utdanningsveier kan føre fram til, og gi innsikt i et arbeidsmarked i endring.

Opplæringen skal gi elevene kompetanse i å ta valg og å kunne se sine interesser i sammenheng med muligheter og krav i utdanningssystemet og arbeidslivet. I opplæringen skal elevene bli mer bevisste på kjønnsperspektivet i utdanning og yrker. Elevene skal kjenne til ulike sider ved sine egne valg og forstå hva som påvirker egen karriere.

Utdanningsvalg er et fag hvor aktivitetene kan foregå på andre læringsarenaer enn skolen. Faget skal bidra til å styrke samarbeidet mellom ungdomstrinn og videregående opplæring og mellom ungdomstrinn og lokalt arbeidsliv. Utdanningsvalg skal bidra til at elevene får prøve ut og bli bevisste på egne interesser. Sammen med veiledning gitt av skolens rådgivning skal faget utdanningsvalg legge til rette for kunnskapsbaserte valg av utdanning og yrke.

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene, der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I utdanningsvalg forstås grunnleggende ferdigheter slik: Muntlige ferdigheter i utdanningsvalg betyr å drøfte og reflektere over verdier, ønsker og interesser. Det innebærer å diskutere muligheter og utfordringer og å lytte, gi respons og stille spørsmål. Videre betyr det å presentere egne kunnskaper og erfaringer.

Å kunne skrive i utdanningsvalg innebærer å formulere og argumentere for personlige mål og planer, samt dokumentere og dele erfaringer og refleksjoner. Videre handler det om å ta notater til bruk i egen vurdering og refleksjon over egen læring.

Å kunne lese i utdanningsvalg innebærer å innhente og forstå relevant informasjon fra ulike kilder. Videre handler det om å vurdere og systematisere informasjon på en kritisk måte ved å trekke inn faglige og samfunnsmessige perspektiver.

Å kunne regne i utdanningsvalg betyr å søke, sammenfatte, bearbeide og tolke statistisk informasjon og annet relevant tallmateriale. Ferdigheten omhandler å presentere resultater fra regneprosesser og bruke dem som grunnlag for en konklusjon eller handling.

Digitale ferdigheter i utdanningsvalg er å kunne søke, vurdere, velge ut, bruke og ta vare på informasjon. Videre innebærer det å bruke digitale verktøy og medier til å dokumentere eget læringsarbeid og erfaringer. Utviklingen av digitale ferdigheter i utdanningsvalg handler om å utøve kildekritikk og sammenstille ulik digital informasjon.

Hovedområder

Faget er strukturert i tre hovedområder som det er formulert kompetansemål innenfor. Hovedområdene utfyller hverandre og må sees i sammenheng.

Hovedområde: Personlige valg

Hovedområdet personlige valg handler om å utvikle bevissthet om egne interesser og muligheter og å reflektere over hva det har å si for karrierevalg. I hovedområdet inngår kunnskaper og ferdigheter knyttet til informasjon om utdanning og yrker. Videre omfatter hovedområdet å lære å sette seg egne mål og lage karriereplaner. Et sentralt element i hovedområdet er hvordan kjønn og andre forhold påvirker utdanningsvalget.

Hovedområde: Utdanning og yrker

Hovedområdet utdanning og yrker handler om hvordan ulike utdanningsveier kan føre fram til ulike yrker. Det handler om å skaffe seg relevant kunnskap og praktisk erfaring om utdanningsveier i videregående opplæring og i bedrifter og se dette i sammenheng med personlige ønsker. Et sentralt element i hovedområdet er betydningen av utdanning og livslang læring for den enkelte og for samfunnet.

Hovedområde: Arbeid

Hovedområdet arbeid omfatter kunnskaper om arbeidslivet og et arbeidsmarked i endring. I det inngår konsekvenser av ulike utdanningsvalg og behov for nyskaping og kreativitet i arbeidslivet. Videre handler hovedområdet om ulike roller i arbeidslivet og kjønnsutradisjonelle fag- og yrkesvalg. Det omfatter også å utvikle ferdigheter i jobbsøking og praktisk utprøving av aktiviteter forankret i kompetansemål i utdanningsprogram i videregående opplæring. Et annet element i hovedområdet er å drøfte betydningen av arbeidsdeltakelse.

Kompetansemål

Personlige valg

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- samle, analysere og bruke informasjon om utdanning og yrker på ulike måter i karriereplanleggingen
- formulere egne kortsiktige og langsiktige karrieremål basert på interesser og muligheter
- gjøre rede for hvordan kjønn kan påvirke utdannings- og yrkesvalg

Utdanning og yrker

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- beskrive de yrkesfaglige og studieforberedende utdanningsprogrammene i hovedtrekk
- gi eksempler på noen yrker de ulike utdanningsprogrammene kan føre til
- presentere ulike utdanningsveier med utgangspunkt i egne ønsker
- forklare betydningen av utdanning og livslang læring

Arbeid

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- undersøke muligheter for arbeid på det lokale arbeidsmarkedet

- beskrive jobbsøkningsprosesser og utforme jobbsøknader tilpasset medium og mottaker
- planlegge, gjennomføre og dokumentere aktiviteter knyttet til valgte utdanningsprogrammer i videregående opplæring
- gjøre rede for ulike roller i arbeidslivet og drøfte betydningen av nytenking og kreativitet for verdiskaping
- drøfte kjønnsutradisjonelle fag- og yrkesvalg
- reflektere over betydningen av arbeidsdeltakelse og livslang læring

8.trinn

Kompetansemål periode 1 (Valgkompetanse)

- samle, analysere og bruke informasjon om utdanning og yrker på ulike måter i karriereplanleggingen
- formulere egne kortsiktige og langsiktige karrieremål basert på interesser og muligheter
- forklare betydningen av utdanning og livslang læring
- drøfte kjønnsutradisjonelle fag- og yrkesvalg

Kompetansemål periode 2 (Entreprenørskap):

- gjøre rede for ulike roller i arbeidslivet og drøfte betydningen av nytenking og kreativitet for verdiskaping
- beskrive jobbsøkningsprosesser **og utforme jobbsøknader** tilpasset medium og mottaker
- gjøre rede for hvordan kjønn kan påvirke utdannings- og yrkesvalg

Kompetansemål periode 3 (Karrierepermen, YOU-portalen)

- Muntlige ferdigheter i utdanningsvalg betyr å drøfte og reflektere over verdier, ønsker og interesser. Det innebærer å diskutere muligheter og utfordringer og å lytte, gi respons og stille spørsmål. Videre betyr det å presentere egne kunnskaper og erfaringer.

Kompetansemål periode 4 (Jobbskygging)

- undersøke muligheter for arbeid på det lokale arbeidsmarkedet
- beskrive jobbsøkningsprosesser og utforme jobbsøknader tilpasset medium og mottaker
- reflektere over betydningen av arbeidsdeltakelse og livslang læring
- drøfte kjønnsutradisjonelle fag- og yrkesvalg
- gi eksempler på noen yrker de ulike utdanningsprogrammene kan føre til

Kompetansemål periode 5: (Kjønn, utdanning og yrkesvalg)

- gjøre rede for hvordan kjønn kan påvirke utdannings- og yrkesvalg
- drøfte kjønnsutradisjonelle fag- og yrkesvalg

8. trinn 2016/2017				
August	x	x	Periode 1: Valgkompetanse (valg av språkfag og valgfag)	Periode 1: Valgkompetanse (valg av språkfag og valgfag)
Septem ber	Periode 1: Valgkompetanse (valg av språkfag og valgfag)	Periode 1: Valgkompetanse (valg av språkfag og valgfag)	Periode 1: Valgkompetanse (valg av språkfag og valgfag)	Periode 1: Valgkompetanse (valg av språkfag og valgfag)
Oktobe r	x	Periode 2: Entreprenørskap Hva ligger i ordet entreprenørskap ?	Periode 2: Entreprenørskap Hva er elevbedrift, hvilke kriterier skal vi vurdere niendeklassingen e etter? Elevene skal blant annet være jury for 9. klasse elevbedrift	Periode 2: Entreprenørskap
Novem ber	Periode 2: Entreprenørskap Etterarbeid jury: elevene skal skrive jobbsøknad til en av elevbedriftene	Periode 2: Entreprenørskap: Etterarbeid: elevene skal skrive jobbsøknad til en av elevbedriftene	Periode 2: Entreprenørskap: Etterarbeid: elevene skal skrive jobbsøknad til en av elevbedriftene	Periode 2: Entreprenørskap : Etterarbeid: elevene skal skrive jobbsøknad til en av elevbedriftene
Desem ber	Periode 2: Entreprenørskap Etterarbeid: elevene skal skrive jobbsøknad til en av elevbedriftene	Periode 2: Entreprenørskap Etterarbeid: elevene skal skrive jobbsøknad til en av elevbedriftene	Periode 2: Entreprenørskap: Etterarbeid: elevene skal skrive jobbsøknad til en av elevbedriftene	x
Januar	Periode 3: Karrierepermen, YOU-portalen	Periode 3: Karrierepermen, YOU-portalen	Periode 3: Karrierepermen, YOU-portalen	Periode 3: Karrierepermen, YOU-portalen

	Ressurs: you-portalen Brukernavn: Fyrstikkalleen Passord: F21 Forslag: ett aktivitetsark hver uke, hjemmelekser mellom hver uke knytta til aktivitetsarkene.			
Februar	Periode 3: Karrierepermen, YOU-portalen	Periode 3: Karrierepermen, YOU-portalen	Periode 3: Karrierepermen, YOU-portalen	x
Mars	Periode 4: Jobbskygging av familiemedlem/bekjent (forarbeid) I denne perioden er det en hel dag med jobbskygging som må organiseres http://www.ue.no/Laerere-og-forelesere/Grunnskole-8-10-trinn/Jobbskygging#tab2	Periode 4: Jobbskygging av familiemedlem/bekjent (forarbeid)	Periode 4: Jobbskygging av familiemedlem/bekjent (forarbeid)	Periode 4: Jobbskygging av familiemedlem/bekjent (forarbeid)
April	Periode 4: Jobbskygging av familiemedlem/bekjent (forarbeid)	Periode 4: Jobbskygging av familiemedlem/bekjent. Etterarbeid (dele opplevelser)	Periode 4: Jobbskygging av familiemedlem/bekjent. Etterarbeid (dele opplevelser)	Periode 5: Kjønn, utdanning og yrkesvalg
Mai	Periode 5: Kjønn, utdanning og yrkesvalg	x	Periode 5: Kjønn, utdanning og yrkesvalg	Periode 5: Kjønn, utdanning og yrkesvalg
Juni	Periode 5: Kjønn, utdanning og yrkesvalg	Periode 5: Kjønn, utdanning og yrkesvalg	Periode 5: Kjønn, utdanning og yrkesvalg	Periode 5: Kjønn, utdanning og yrkesvalg

9.trinn

Kompetansemål periode 1 (Sjef i eget liv)

- forklare betydningen av utdanning og livslang læring
- formulere egne kortsiktige og langsiktige karrieremål basert på interesser og muligheter

Kompetansemål periode 2 (Elevbedrift)

- gjøre rede for ulike roller i arbeidslivet og drøfte betydningen av nytenking og kreativitet for verdiskaping
- Drøfte kjønnsuttradisjonelle fag- og yrkesvalg
- undersøke muligheter for arbeid på det lokale arbeidsmarkedet
- reflektere over betydningen av arbeidsdeltakelse og livslang læring

Kompetansemål periode 3 (Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram)

- samle, analysere og bruke informasjon om utdanning og yrker på ulike måter i karriereplanleggingen
- planlegge, gjennomføre og dokumentere aktiviteter knyttet til valgte utdanningsprogrammer i videregående opplæring
- beskrive de yrkesfaglige og studieforberedende utdanningsprogrammene i hovedtrekk
- presentere ulike utdanningsveier med utgangspunkt i egne ønsker
- formulere egne kortsiktige og langsiktige karrieremål basert på interesser og muligheter
- gi eksempler på noen yrker de ulike utdanningsprogrammene kan føre til

Kompetansemål periode 4: (Kjønn, utdanning og yrkesvalg)

- gjøre rede for hvordan kjønn kan påvirke utdannings- og yrkesvalg
- drøfte kjønnsuttradisjonelle fag- og yrkesvalg

Kompetansemål periode 5 (Jobbskygging)

- undersøke muligheter for arbeid på det lokale arbeidsmarkedet
- beskrive jobbsøkingprosesser og utforme jobbsøknader tilpasset medium og mottaker
- gi eksempler på noen yrker de ulike utdanningsprogrammene kan føre til
- gjøre rede for ulike roller i arbeidslivet og drøfte betydningen av nytenking og kreativitet for verdiskaping

9. trinn 2016/2017				
August	x	x	Periode 1: Sjef i eget liv Ressurs: http://papirbreddenkariere.no/sjefiegetliv/	Periode 1: Sjef i eget liv
September	Periode 1: Sjef i eget liv	Periode 1: Sjef i eget liv	Periode 1: Sjef i eget liv	Periode 1: Sjef i eget liv
Oktober	x	Periode 2: Elevbedrift	Periode 2: Elevbedrift	Periode 2: Elevbedrift
November	Periode 2: Elevbedrift	Periode 2: Elevbedrift	Periode 2: Elevbedrift	Periode 2: Elevbedrift
Desember	Periode 3: Fordypningsoppgave(som elevene leverer inn og får tilbakemelding på!) og kurs i utdanningsprogram. (Informasjon om ulike utd.prog). Å gjøre i perioden: - Interesstest - Info utdanningsprogram	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram	x
Januar	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram Skrive begrunnelse for hvilket utdanningsprogram de ønsker som valg 1, 2 og 3. Leveres i ITSlearning	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram Logge inn og registrere ønsker for kurs i utdanningsprogram

Februar	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram Praktisk rundt besøk på vgs	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram	x
Mars	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram Erfaringsdeling/presentasjoner fra vgs-besøk (elevene har oppgave med seg før de drar om hva de skal ta bilde av/finne ut av som de skal presentere for klassen etterpå)	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram Erfaringsdeling/presentasjoner fra vgs-besøk (elevene har oppgave med seg før de drar om hva de skal ta bilde av/finne ut av som de skal presentere for klassen etterpå)	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram Erfaringsdeling/presentasjoner fra vgs-besøk (elevene har oppgave med seg før de drar om hva de skal ta bilde av/finne ut av som de skal presentere for klassen etterpå)	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram Erfaringsdeling/presentasjoner fra vgs-besøk (elevene har oppgave med seg før de drar om hva de skal ta bilde av/finne ut av som de skal presentere for klassen etterpå)
April	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram Erfaringsdeling/presentasjoner fra vgs-besøk (elevene har oppgave med seg før de drar om hva de skal ta bilde av/finne ut av som de skal presentere for klassen etterpå)	Periode 3: Fordypningsoppgave og kurs i utdanningsprogram Erfaringsdeling/presentasjoner fra vgs-besøk (elevene har oppgave med seg før de drar om hva de skal ta bilde av/finne ut av som de skal presentere for klassen etterpå)	Periode 4: Kjønn, utdanning og yrkesvalg	Periode 4: Kjønn, utdanning og yrkesvalg
Mai	Periode 5: Jobbskygging av "fremmed" (forarbeid)	x	Periode 5: Jobbskygging av "fremmed" (forarbeid)	Periode 5: Jobbskygging av "fremmed" (forarbeid)

	I denne perioden er det en hel dag med jobbskygging som må organiseres http://www.ue.no/Laerere-og-forelesere/Grunnskole-8-10-trinn/Jobbskygging#tab3			
Juni	Periode 5: Jobbskygging av "fremmed" (forarbeid)	Periode 5: Jobbskygging av "fremmed" (forarbeid)	Periode 5: Jobbskygging av "fremmed" Etterarbeid (dele erfaringer)	Periode 5: Jobbskygging av "fremmed" Etterarbeid (dele erfaringer)

10.trinn

Kompetansemål periode 1 (Elevskygging)

- beskrive de yrkesfaglige og studieforbereidende utdanningsprogrammene i hovedtrekk
- gi eksempler på noen yrker de ulike utdanningsprogrammene kan føre til
- presentere ulike utdanningsveier med utgangspunkt i egne ønsker

Kompetansemål periode 2 (YOU-messe og kurs i utdanningsprogram)

- samle, analysere og bruke informasjon om utdanning og yrker på ulike måter i karriereplanleggingen
- forklare betydningen av utdanning og livslang læring
- planlegge, gjennomføre og dokumentere aktiviteter knyttet til valgte utdanningsprogrammer i videregående opplæring
- drøfte kjønnsutradisjonelle fag- og yrkesvalg
- beskrive de yrkesfaglige og studieforbereidende utdanningsprogrammene i hovedtrekk
- gi eksempler på noen yrker de ulike utdanningsprogrammene kan føre til
- presentere ulike utdanningsveier med utgangspunkt i egne ønsker

Kompetansemål periode 3 (Karriereplan (Gameplan) og forberedelse til veiledningssamtale med rådgiver)

- formulere egne kortsiktige og langsiktige karrieremål basert på interesser og muligheter
- presentere ulike utdanningsveier med utgangspunkt i egne ønsker
- drøfte kjønnsutradisjonelle fag- og yrkesvalg

Kompetansemål periode 4 (Søke sommerjobb)

- undersøke muligheter for arbeid på det lokale arbeidsmarkedet
- beskrive jobbsøkingprosesser og utforme jobbsøknader tilpasset medium og mottaker
- gjøre rede for ulike roller i arbeidslivet og drøfte betydningen av nytenking og kreativitet for verdiskaping

Kompetansemål periode 5 (Overgang)

- forklare betydningen av utdanning og livslang læring

10. trinn 2016/2017				
August	x	x	Periode 1: Forberedelse VGS-elevskygging/inter vju med vgs-elever. I denne perioden er det en hel dag med elevskygging som må organiseres. Elevene må skaffe seg en elev å skygge på en linje de er interessert i http://www.ue.no/Laerere-og-forelesere/Grunnskole-8-10-trinn/Jobbskygging#tab4	Periode 1: Forberedelse VGS-elevskygging/inter vju med vgs-elever. Etterarbeid: Muntlige presentasjoner. Gjerne ikke for hele klassen (tar tid), men for deler av klassen)
Septem-ber	Periode 1: Forberedelse VGS-elevskygging/inter	Periode 1: Forberedelse VGS-elevskygging/inter	Periode 2: YOU-messe og kurs i utdanningsprogra m	Periode 2: YOU-messe og kurs i utdanningsprogra m

	vju med vgs-elever. Selve elevskyggingsdagen gjennomføres samtidig som elevbedrift på 9. trinn	vju med vgs-elever.	Skrive begrunnelse for hvilket utdanningsprogram de ønsker som valg 1, 2 og 3. Leveres i ITSlearning	Logge inn og registrere ønsker for kurs i utdanningsprogram
Oktober	x	Periode 2: YOU-messe og kurs i utdanningsprogram Fortløpende erfaringsdeling fra vgs-besøk	Periode 2: YOU-messe og kurs i utdanningsprogram Fortløpende erfaringsdeling fra vgs-besøk	Periode 2: YOU-messe og kurs i utdanningsprogram Fortløpende erfaringsdeling fra vgs-besøk
November	Periode 2: YOU-messe og kurs i utdanningsprogram Fortløpende erfaringsdeling fra vgs-besøk	Periode 2: YOU-messe og kurs i utdanningsprogram Fortløpende erfaringsdeling fra vgs-besøk	Periode 2: YOU-messe og kurs i utdanningsprogram Fortløpende erfaringsdeling fra vgs-besøk	Periode 2: YOU-messe og kurs i utdanningsprogram Fortløpende erfaringsdeling fra vgs-besøk
Desember	Periode 3: Karriereplan (Gameplan) og forberedelse til veiledningssamtale Valgkompetanse (valg av utdanningsprogram og vgs)	Periode 3: Karriereplan (Gameplan) og forberedelse til veiledningssamtale Valgkompetanse (valg av utdanningsprogram og vgs)	Periode 3: Karriereplan (Gameplan) og forberedelse til veiledningssamtale Valgkompetanse (valg av utdanningsprogram og vgs)	x
Januar	Periode 3: Valgkompetanse (valg av utdanningsprogram og vgs)	Periode 3: Valgkompetanse (valg av utdanningsprogram og vgs)	Periode 3: Valgkompetanse (valg av utdanningsprogram og vgs)	Periode 3: Valgkompetanse (valg av utdanningsprogram og vgs)

	Forberedelse til åpen dag vgs	Forberedelse til åpen dag vgs	Erfaringsdeling åpen dag vgs	Erfaringsdeling åpen dag vgs
Februa r	Periode 3: Valgkompetanse (valg av utdanningsprogra m og vgs) Førstegangsinnlog ging Vigo.no	Periode 3: Valgkompetanse (valg av utdanningsprogra m og vgs) Hva påvirker valget mitt? (reiserute, skoletilbud, venner/familie, etc.)	Periode 3: Valgkompetanse (valg av utdanningsprogra m og vgs) Hva påvirker valget mitt? (reiserute, skoletilbud, venner/familie, etc.)	x
Mars	Periode 4: Søke sommerjobb/drø mmejobb Lage CV og skrive jobbsøknad	Periode 4: Søke sommerjobb/drø mmejobb Lage CV og skrive jobbsøknad	Periode 4: Søke sommerjobb/drø mmejobb Lage CV og skrive jobbsøknad	Periode 4: Søke sommerjobb/drø mmejobb Lage CV og skrive jobbsøknad
April	Periode 4: Søke sommerjobb/drø mmejobb Lage CV og skrive jobbsøknad	Periode 4: Søke sommerjobb/drø mmejobb Lage CV og skrive jobbsøknad	Periode 4: Søke sommerjobb/drø mmejobb Lage CV og skrive jobbsøknad	Periode 4: Søke sommerjobb/drø mmejobb Lage CV og skrive jobbsøknad
Mai	Periode 5: Overgang Tema: Hvordan takle overgangen mellom GS og VGS	x	Periode 5: Overgang Tema: Hvordan takle overgangen mellom GS og VGS	Periode 5: Overgang Tema: Hvordan takle overgangen mellom GS og VGS
Juni	Periode 5: Overgang Tema: Hvordan takle overgangen mellom GS og VGS	Periode 5: Overgang Tema: Hvordan takle overgangen mellom GS og VGS	Periode 5: Overgang Tema: Hvordan takle overgangen mellom GS og VGS	Periode 5: Overgang Tema: Hvordan takle overgangen mellom GS og VGS